

Bezuinigingen op AWBZ

Kabinetsbeleid: zorgverschraling en rode cijfers

De afgelopen jaren heeft de VVT-sector (verpleeghuizen, verzorgingshuizen en thuiszorg) te maken gehad met stijgende kosten, dalende inkomsten (tarieven) en meer en meer wet- en regelgeving. Tegelijkertijd is de vraag naar zorg alleen maar gestegen. Het kabinetsbeleid van de afgelopen jaren heeft ertoe geleid dat de zorg voor cliënten is verschaald en de financiële positie van heel veel zorgorganisaties drastisch is verslechterd.

Uit diverse bronnen, onderzoek en eigen berekeningen van ActiZ volgt onderstaand een overzicht van de AWBZ-bezuinigingen van 2003 – 2008 voor de sector.

Financiële positie zorgsector

Thuiszorg

72% van alle thuiszorgorganisaties sluit ook het jaar 2008 af met verlies. Over het jaar 2007 haalde reeds 68% een negatief resultaat (Wmo-activiteiten). Ruim 11% heeft in 2007 een negatief eigen vermogen. Dat was in 2006 4%.

Verpleeg- & verzorgingshuizen

Ruim 37% behaalde over 2007 een negatief bedrijfsresultaat. Over 2006 behaalde 24% al een negatief resultaat.

Overheidsbeleid door de jaren heen

Bezuinigingsbeleid overheid op hoofdlijnen

2003: sectorbreed VVT (verpleeghuis-, verzorgingshuis- én thuiszorg) invoering structurele efficiencykorting van 0,8% per jaar: minstens € 90 miljoen.

2004: thuiszorg afschaffen middelen voor zorgvernieuwing (lokale component thuiszorg); maximaal 10% per jaar.

2004: sectorbreed VVT taakstelling ziekteverzuim; oplopend tot 0,28% in 2008: minstens € 30 miljoen.

2005: sectorbreed VVT convenant AWBZ; maximaal volume: geen prijseffect, betekent wel rantsoenering van de zorg (gevolg: minder uren zorg per cliënt).

2008: sectorbreed VVT efficiencykorting ruim 1%: minstens € 115 miljoen.

2008: thuiszorg begeleiding gekort: minimaal € 80 miljoen.

2008: thuiszorg tariefsverlaging 3,5% ondersteunende begeleiding en persoonlijke verzorging: minstens € 115 miljoen.

Regionaal beleid bezuinigingen

2003/2004: sectorbreed VVT invoering volumeplafond: rantsoenering zorg (gevolg: minder uren zorg per cliënt).

2003: thuiszorg inkoopbeleid zorgkantoren: hanteren kortingen, bovenop de landelijke kortingen, aanbestedingen en inkoop van meer goedkopere zorg (tarief dekt kosten van zorgpersoneel niet): minstens € 90 miljoen.

2007: thuiszorg inkoopbeleid gemeenten in het kader van de Wmo: aanbestedingen, kortingen en verschuiving van inkoop naar meer goedkopere zorg (zie boven): minimaal € 200 miljoen.

2008: verpleeg- & verzorgingshuiszorg contractering door zorgkantoren onder het maximum Nza-tarief.

Extra middelen overheid

2006: verpleeg- & verzorgingshuiszorg toeslag zorgzwaarte voor specifieke doelgroepen: € 15 miljoen (eenmalig 2005); € 105 miljoen (2006/2007/2008/jaarlijks).

2007: verpleeg- & verzorgingshuiszorg aanpassing budget i.v.m. gedeeltelijke financiering zorgkloof: € 63 miljoen (eenmalig 2007); € 248 miljoen (2008/jaarlijks).

Tarief- en kostenontwikkeling en bezuinigingen per sector

Thuiszorg

De vergoeding¹ voor huishoudelijke verzorging ligt – gemeten in prijzen van 2003 – in 2008 21% lager dan in 2003. Uitgegaan van de waarde van een euro in 2003, liggen de tarieven daar nu 21% onder. Ook voor begeleiding en verpleging geldt dat de huidige vergoedingen liggen onder die van 2003. Ondertussen stegen de kosten voor de hele sector ouderenzorg jaarlijks met 2,2% (personeels- en overige kosten).

Totaal budget thuiszorg 2008: € 2,9 miljard AWBZ en € 1 miljard Wmo.

Totaal bezuinigd over jaren 2003 t/m 2008: € 565 miljoen (€ 200 Wmo + € 80 begeleiding + € 115 3,5% + € 30 efficiencykorting 2003 + € 10 taakstelling ziekteverzuim + € 40 efficiencykorting 2008 + € 90 regionale bezuinigingen). Deze bezuinigingen zijn exclusief de bezuinigingen op de aanspraken (schrappen zorg uit AWBZ, verscherpte indicatiestelling) en exclusief de minus 10% zorgvernieuwingsgeld (afschaffen lokale component in 2004).

Ter illustratie

Voor een uur Wmo thuiszorg krijgt een zorgorganisatie nu gemiddeld € 19,=; de kosten liggen echter gemiddeld op € 21,=. Voor één uur zorg bij een cliënt aan huis, ontvangt de thuiszorgorganisatie minder dan twintig euro.

Er is geen enkele andere sector die voor dat geld een uur lang aan huis dienstverlening verzorgt. Schoorsteen vegen bijvoorbeeld kost minimaal € 35,=.

Verpleeghuizen/verzorgingshuizen

Gemeten in prijzen van 2004 ligt de vergoeding voor een verpleegdag in 2008 1% lager. Voor een dag verzorging is de vergoeding in 2008 ten opzichte van 2004 met 2% gestegen. Echter, ook hier is sprake van een jaarlijkse kostenstijging van 2,2%.

De situatie lijkt nog mee te vallen, maar de toegenomen zorgzwaarte (zorgvraag) is hiermee niet gedekt. De zorgzwaartebekostiging, de nieuwe financieringsmethode voor verpleeg- en verzorgingshuizen, is met ingang van 2009 namelijk 'budget neutraal' ingevoerd. Dat wil zeggen dat de tarieven met 5% zijn verlaagd om uit te komen met het beschikbare budget. Uit berekeningen van ActiZ blijkt dat er op dit moment sprake is van een zorgkloof (verschil tussen zorgvraag van huidige cliënten in V&V-huizen en beschikbaar

¹ 'vergoeding' staat voor de tarieven die zorgorganisaties krijgen van de zorginkopers, te weten zorgkantoren/gemeenten. Die vergoedingen liggen in verreweg de meeste gevallen onder de maximumtarieven van de Nza.

achtergrondartikel

budget) van circa € 500 miljoen. Dit is het bedrag dat we tekort komen om aan de huidige zorgvraag van mensen in een verpleeg- of verzorgingshuis te voldoen. Dit ondanks het extra geld van € 248 miljoen van 2008.

Totaal budget verpleeg- en verzorgingshuiszorg 2008: € 7,5 miljard.
Bezuinigingen: € 155 miljoen op de tarieven exclusief zorgkloof en regionale kortingen (€ 60 efficiencykorting 2008 + € 20 taakstelling ziekteverzuim + € 75 efficiencykorting 2008).

Ter illustratie

Voor een dag in een verpleeghuis krijgt een zorgorganisatie nu een vergoeding van gemiddeld € 145,= per dag (excl. vastgoedopslag). Daarvoor krijgt een cliënt volledige verpleging en verzorging in het verpleeghuis: 24 uur per dag; 7 dagen in de week. Voor een dag in het verzorgingshuis geldt een vergoeding van € 78,= per dag per cliënt. Vergelijk dat maar eens met een overnachting in een gemiddeld hotel; daar betaal je alleen voor een kamer al gauw ver over de € 100 per nacht. Niet vergelijkbaar maar toch: een dag in de gevangenis kost ongeveer € 200,= per gevangene.

Links

- <http://www.nza.nl/publicaties/Monitordocumenten/>
- <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws>